

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2012/3 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/97

Karar Günü:11.6.2013

R.G. Tarih-Sayı:17.07.2013-28710

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Anavatan Partisinin 2011 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK VE ESAS İNCELEME

Anavatan Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2011 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Selim ERDEM tarafından heyete sunulan ilk ve esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca, partinin 2011 yılı kesin hesabının incelenmesine ilişkin olarak 20.2.2013 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

'Kurucular Kurulunun 6.8.2011 tarihli toplantısında fesih kararı almış olan Anavatan Partisinin 2011 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda; hiçbir il ve ilçede teşkilatlanmadığı için sadece genel merkezi bulunan Partinin, herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığına ilişkin bir yazı gönderdiği tespit edilmiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun; 8. maddesinde, siyasi partilerin Ankara'da genel merkezinin bulunacağı; 60. maddesinde, siyasi partilerin tutmak zorunda oldukları defterler sayılarak, bu defterlerin teşkilatın bağlı bulunduğu seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenip tasdik edileceği; 61. maddesinde, siyasi partilerin elde edebilecekleri gelirler sıralanarak, siyasi partilerin gelirlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı; 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde de siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürütecekleri bir genel merkezinin bulunması zorunludur. Genel merkez olarak kullanılacak yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerler genel merkez olarak gösterilir ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış geliri ve karşılığının da kira gideri olarak kaydedilmesi gerekir. Böylece, söz konusu bedellerin parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil edilmesi sağlanmış olacaktır.

Diğer taraftan, kurulmuş olan partilerin hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini yapacağı açıktır.

2820 sayılı Kanun'un, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin ve giderlerinin o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılacağı yönündeki hükmüne göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin bu şekilde yapmış oldukları

gider bedellerinin partiye bağış geliri olarak, karşılığının da genel yönetim gideri olarak kaydedilerek parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil edilmesi gerekir.

Sonuç olarak;

1- Anavatan Partisine, 2011 yılı kesin hesabını yapılan bu açıklamalara uygun olarak sunmaması nedenlerini açıklaması ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak düzenlenecek kesin hesap cetvelleri ile merkez karar ve yönetim kurulu kararını Anayasa Mahkemesine sunması için bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

2- Bu süre içerisinde söz konusu belgelerin gönderilmemesi durumunda; hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması ve hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak değerlendirilerek, 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulacağına Partiye bildirilmesine,'

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Parti yetkililerinin bu karara ilişkin açıklamalarını içeren 10.5.2013 günlü cevap yazısında, Partinin 3.11.2009 tarihinde kurulup, 6.8.2011 tarihinde kapatıldığı, bu tarihler arasında ilk ve son gün yaptığı Kurucular Kurulu toplantıları ile resmi makamlarla yapılan birkaç yazışma dışında siyasi, idari veya mali hiçbir iş ve işlemde bulunmadığı, Genel Merkez ile il ve ilçe merkezlerinde teşkilatlanmadığı, Parti yetkili organ seçimlerinin yapılmadığı ve Partiye hiç üye kaydedilmediği belirtilmiştir. Ayrıca, hiçbir şekilde faaliyete geçmemiş Partinin gider yapma ve bu gideri karşılamak için gelir temin etme ihtiyacı hasıl olmadığından, denetime konu olacak herhangi bir evrakının bulunmadığı gibi, kayıt ve belge düzeni oluşturma imkanının olmadığı ve bu nedenle fesih kararı alındığı ifade edilmiştir.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutar partiye bağış geliri ve karşılığı da kira gideri olarak kaydedilmelidir.

Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 75. maddesinde Anayasa Mahkemesinin kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebileceği ve denetimini evrak üzerinde yapacağı, denetim sonunda da o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar vereceği; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak, karşılığını da genel yönetim gideri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

Esas Sayısı:2012/3 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/97

Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

3.11.2009 tarihinde kurulmuş olan Partinin, Genel Merkezinin 2011 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığının kabul edilmesi hayatın olağan akışına uygun değildir.

Parti, 2011 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun çerçevesinde denetiminin yapılmasını sağlayacak düzeyde bilgi ve belge ibraz etmemiştir. Bu haliyle Partinin 2011 yılı hesabının incelenip denetlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Parti hesabının 2820 sayılı Kanun hükümleri gereğince kabul edilmemesi ve hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

III- SONUÇ

Anavatan Partisinin 2011 yılı hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Gelir ve gideri olmadığı beyan edilerek herhangi bir bilgi ve belge ibraz edilmeyen parti hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden, 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sunulmadığına ve kabul edilmesinin mümkün olmadığına,

2- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

11.6.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM

Esas Sayısı:2012/3 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/97

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M.Emin KUZ